

Tampereen kesäyliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2018-2020

Johdanto	2
Lait suunnitelman taustalla.....	2
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)	2
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	2
Suunnitelman laadinta Tampereen kesäyliopistossa	3
Tampereen kesäyliopisto	3
Suunnitelman ohjeistus	3
Laadintaprosessi Tampereen kesäyliopistossa	4
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Tampereen kesäyliopiston opetuksessa ja opiskelussa	4
Nykytilanne	5
Tavoitteet.....	5
Toimenpiteet.....	5
Vastuutahot	6

Johdanto

Opetushallituksen mukaan oppilaitoksilla tulee olla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Tampereen kesäyliopiston ensimmäinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on laadittu koskemaan vuosia 2018-2020. Tarvittaessa suunnitelmaa päivitetään ajanjakson aikana.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla pyritään edistämään opiskelijoiden ja työntekijöiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Tampereen kesäyliopistossa. Tasa-arvossa on kyse ihmisyydestä, ihmisarvosta sekä jokaisen ihmisen ainutkertaisuudesta.

Tampereen kesäyliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa käydään läpi tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki sekä selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta. Lopuksi esitellään opiskeluun ja opetukseen liittyvät toimenpiteet ja vastuuhenkilöt.

Lait suunnitelman taustalla

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) tuli voimaan 1.1.1987. Lakiin on tehty useita muutoksia ja viimeksi sitä uudistettiin 11.11.2016.

Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Tampereen kesäyliopiston on huolehdittava siitä, että sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi tehdään järjestelmällistä ja suunnitelmallista työtä. Kesäyliopiston tulee myös ennaltaehkäistä syrjintää sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella.

Tasa-arvolaki kieltää asettamasta henkilöä sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella muita epäedullisempaan asemaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa, oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sekä tasa-arvolain yleistä syrjintäkieltoa koskevassa säännöksessä tarkoitettulla tavalla. Oppilaitoksen menettelyä on pidettävä kiellettyinä syrjintänä myös, jos henkilö joutuu seksuaalisen häirinnän tai sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi tai syrjintäkäskeyn tai -ohjeen johdosta syrjityksi tasa-arvolaisissa tarkoitettulla tavalla.

Mikäli opiskelija katsoo joutuneensa syrjityksi sukupuolen perusteella, hänellä on oikeus saada Tampereen kesäyliopistolta asiaa koskeva kirjallinen selvitys. Selvitys on annettava viivytyksettä. Kirjallinen selvitys on annettava myös, jos opiskelija kokee joutuneensa seksuaalisen häirinnän tai sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi. Selvityksessä on tällöin todettava, mihin toimiin Tampereen kesäyliopisto on ryhtynyt häirinnän poistamiseksi.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Lain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden,

terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syy perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää. (9 §)

Tampereen kesäyliopiston on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Tampereen kesäyliopiston on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuden toteutumista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus – ja tasa-arvolautakunta, oman työpaikan työsuojeluvaltuutettu sekä tarvittaessa oikeusinstanssit.

Suunnitelman laadinta Tampereen kesäyliopistossa

Tampereen kesäyliopisto

Tampereen kesäyliopisto on vapaan sivistystyön lain mukaista koulutustoimintaa toteuttava oppilaitos. Tampereen kesäyliopisto järjestää avointa korkeakouluopetusta sekä muuta ammatillisiin ja sivistyksellisiin osaamistarpeisiin vastaavaa vapaan sivistystyön koulutusta, mukaan lukien ikääntyvien yliopistokoulutus ja maahanmuuttajakoulutus. Koulutuksessa painottuvat yhteiskunnallinen, liiketalouden ja hallinnon ala, humanistinen ja kasvatusala, kulttuuriala, luonnontieteiden ala sekä sosiaali- ja terveysala. Tampereen kesäyliopistossa opiskelee vuosittain noin 5000 opiskelijaa.

Tampereen kesäyliopiston arvot ovat: avoimuus, proaktiivisuus, vaikuttavuus, vastuullisuus ja yhteistyö.

Suunnitelman ohjeistus

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. (Tampereen kesäyliopistossa ei ole aiempaa tasa-arvosuunnitelmaa.)

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan joko erillisenä tai johonkin muuhun suunnitelmaan sisältyen ja että henkilöstö ja opiskelijat pääsevät vaikuttamaan sen sisältöön.

Laadintaprosessi Tampereen kesäyliopistossa

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu Tampereen kesäyliopiston saamiin asiakaspalautteisiin sekä työyhteisössä käytyihin arviokeskusteluihin.

Asiakaspalaute pyydetään jokaisen koulutuksen/kurssin jälkeen ja sitä seurataan jatkuvasti ympäri vuoden. Koulutuksen onnistumisen lisäksi siinä annetaan mahdollisuus myös avoimeen palautteeseen. Asiakaspalautteiden vastausprosentti on koulutuksesta riippuen 40-100%.

Kesäyliopiston henkilökunta on keskustellut kuukausipalaverissa 26.6.2018 tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevista teemoista kysymysten pohjalta:

1. Minkälainen on eri ryhmien ja sukupuolten osuus opiskelijoissa kokonaisuutena ja eri opintoaineissa ja koulutuksissa?
2. Minkälaiset aiheet ja toimintatavat kiinnostavat ja houkuttelevat eri ryhmiä ja sukupuolia?
3. Keitä puuttuu opiskelijoistamme?
4. Mitkä aiheet ja toimintamuodot voisivat kiinnostaa/olla tarpeellisia niille ryhmille, joita opiskelijoistamme puuttuu/on vähemmistönä?
5. Minkälaisia osallistumisen kynnyksiä vähemmän osallistuvilla ryhmillä voi olla?
6. Onko vähemmän osallistuvilla ryhmillä piilossa olevia opintotarpeita?
7. Onko ryhmiä, joita opetustoimintamme tulisi nyt erityisesti tavoittaa ja tukea?
8. Miltä tiedotuksemme ja opinto-ohjelmamme näyttävät eri ryhmien kannalta? – Mitä kuvitus ja tekstit viestivät?
9. Näkyvätkö tasa-arvo ja yhdenvertaisuus yhteiskunnallisina kysymyksinä aiheissa?

Asiakaspalautteiden ja keskustelun pohjalta on koottu seuraava kesäyliopiston toimintaa kuvaileva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusarvio sekä visio jatkossa tarvittavista toimista.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Tampereen kesäyliopiston opetuksessa ja opiskelussa

Tampereen kesäyliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma arvioi ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista sekä ohjaa tekemään tarvittavat toimenpiteet asian eteen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kesäyliopiston toiminnassa ei tarkoita, että kaikkia kohderyhmiä ja sukupuolia tulee olla opiskelijoissa yhtä paljon. Yhdenvertaisuuden periaatteena on tehdä tarjonnasta mahdollisimman kattava, jolloin kesäyliopiston opintoihin olisi mahdollista tasapuolisesti hakeutua useiden kohderyhmien edustajia. Olennaista on ollut myös osallistumisen esteiden ja mahdollisten piilossa olevia opintotarpeiden löytäminen. Kesäyliopistossa otetaan huomioon sukupuoliroolien muutokset sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kysymykset opintotarjonnassa.

Nykytilanne

Tampereen kesäyliopisto on kaikille avoin ikään, sukupuoleen, terveydentilaan ja muuhun taustaan kuten koulutukseen, ammattiin, elämäkatsomukseen, poliittiseen kantaan katsomatta. Kaikki opetus pyritään järjestämään erilaiset oppijat huomioon ottaen opiskelijavalintojen, opetuksen toteuttamisen ja arvioinnin suhteen.

Opiskelijat valitaan koulutuksiin ja kursseille pääasiassa ilmoittautumisjärjestyksessä. Joihinkin koulutuksiin haetaan yhteistyökouluttajan toiveesta erillisellä hakemuksella ja se on ilmoitettu koulutuksen kuvauksessa. Näin koulutukseen valitaan ammatillisen osaamisen ja työkokemuksen pohjalta sopivimmat hakijat.

Opetus pyritään toteuttamaan esteettömissä tiloissa ja sellaisina aikoina, että mahdollisimman monen on niihin vaivatonta osallistua. Tarjontaan on lisätty myös verkko-opintoja saavutettavuuden lisäämiseksi.

Kesäyliopiston henkilökunta ei toteuta opintojen arviointia vaan sen tekee kesäyliopiston palkkaama opettaja. Opettajat noudattavat arvioinnissaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita. Avoimen yliopisto-opetuksen osalta arviointi toteutetaan yhteistyöyliopiston ohjeiden mukaisesti.

Kesäyliopistossa ei ole havaittu syrjintää eikä seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää.

Kesäyliopiston opiskelijat koostuvat Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoista, lukiolaisista, ammatillista täydennyskoulutusta hakevista (pääasiassa sosiaali- ja terveysala, opetus- ja kasvatustieteiden ala, oikeus ja hallinto), työelämässä olevista, maahanmuuttajista ja senioreista. Kysyntää on ollut myös erilaisia oppimisvaikeuksia huomioon ottavalle opetukselle.

Tällä hetkellä kesäyliopiston rahoitusrakenne ei mahdollista sellaisia kurssihintoja, jotka tavoittaisivat kaikki kohderyhmät. Hinnoittelu saattaa rajata koulutusten ulkopuolelle esimerkiksi osan työttömistä, eläkeläisistä, pienituloisista ja maahanmuuttajista.

Tavoitteet

- Pyritään tarjoamaan kattavasti eri kohderyhmille suunnattuja koulutuksia jokaisella kesäyliopiston toimintasektorilla toiminnan kapasiteetti huomioiden.
- Pyritään laajentamaan kesäyliopiston koulutustarjontaa ns. epätyypillisille ammattiryhmille, mm. miesvaltaiset alat.
- Pyritään järjestämään opinnot mahdollisimman esteettömästi.
- Mikäli kesäyliopistossa havaitaan syrjintää, seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää, siihen puututaan nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpiteet

- Kartoitetaan alueen opintotarjontaa epätyypillisille ammattiryhmille, ja pohditaan olisiko kesäyliopistolla näille tarjottavaa.
- Etsitään keinoja ja rahoitusratkaisuja työttömien, eläkeläisten, pienituloisten ja maahanmuuttajien koulutustarjonnan mahdollistamiseksi.
- Pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään opetusta erilaisia oppimisvaikeuksia omaaville

- Jokaisen koulutuksen ja kurssin jälkeen pyydetään asiakaspalaute ja sen pohjalta seurataan koulutusten onnistumista sekä kouluttajan että kesäyliopiston toiminnan osalta. Palautteessa on mahdollisuus myös avoimiin vastauksiin.

Vastuutahot

- Kesäyliopiston hallitus johtaa ja valvoo Tampereen kesäyliopiston toimintaa
- Kesäyliopiston toiminnasta vastaa rehtori.
- Kesäyliopiston henkilökunta vastaa omalla toiminnallaan käytännön toimivuudesta.